

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

3654

Vragen van het lid **Ellian** (VVD) aan de Minister voor Rechtsbescherming over *de plaatsing uit de Extra Beveiligde Inrichting van een van de grootste criminele kopstukken van Nederland* (ingezonden 14 augustus 2023).

Antwoord van Minister **Weerwind** (Rechtsbescherming) (ontvangen 18 september 2023). Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2022–2023, nr. 3530.

Vraag 1

Wat vindt u ervan dat een van de grootste criminele kopstukken van Nederland, Rico de Chileen, uit de EBI is geplaatst?

Antwoord 1

Ik ga niet in op individuele gevallen.

Vraag 2

Wat vindt u van plaatsing uit de EBI van criminele kopstukken die tot de absolute top behoren?

Antwoord 2

Gedetineerden worden op grond van plaatsingscriteria geplaatst in een regime. Voor de Extra Beveiligde Inrichting (EBI) geldt dat ieder jaar opnieuw wordt beoordeeld of de gedetineerde voldoet aan de plaatsingscriteria. Bij deze beoordeling wordt onder meer gekeken naar informatie van politie, Openbaar Ministerie en van de Penitentiaire Inrichting (PI) zelf. Daarbij kan de gedetineerde in beroep gaan wanneer deze het niet eens is met het besluit tot verlenging van het verblijf in de EBI. De Raad voor Strafrechtstoepassing en Jeugdbescherming (RSJ) neemt een dergelijk beroep in behandeling en toetst of de voorhanden informatie actueel, betrouwbaar en concreet is.

Vraag 3

Welke risico's ziet u bij een dergelijke uitplaatsing?

Antwoord 3

Risico's bij uitplaatsing dienen per individuele gedetineerde in kaart te worden gebracht. Hoewel risico's nooit helemaal uit te sluiten zijn blijkt uit het antwoord op vraag 2 dat voorafgaand aan een (over)plaatsing een grondige afweging gemaakt wordt van belangen. De informatie hiervoor is onder meer verkregen van politie, het Openbaar Ministerie en de PI. Op basis

daarvan wordt een beslissing genomen. Uitplaatsing betekent dan ook niet dat de monitoring op de gedetineerde stopt.

Een gedetineerde kan in beroep gaan tegen een selectieadvies bij de RSJ. De RSJ toetst het besluit van de selectiefunctionaris. Indien het beroep gegrond wordt verklaard dient de selectiefunctionaris een nieuwe beslissing nemen. Het is mogelijk om de motivatie van de eerdere beslissing aan te vullen en opnieuw te besluiten tot plaatsing in de Extra Beveiligde Inrichting.

Vraag 4 en 5

Bent u ervan overtuigd dat een Afdeling Intensief Toezicht, gelet op de vele toegestane contactmomenten ten opzichte van de EBI, de risico's op voortgezet crimineel handelen bij een crimineel kopstuk voldoende wegneemt? Zo ja/nee, waarom?

Waarom vindt u het grote verschil tussen een EBI-regime en een AIT-regime acceptabel?

Antwoord 4 en 5

Het primaire doel van de Afdeling Intensief Toezicht (AIT) is het voorkomen van voortgezet crimineel handelen. Deze kleinschalige afdelingen zijn toegerust op het wegnemen van dit risico. Het regime is ingericht op controle en toezicht. Boven op de standaard maatregelen is er tevens ruimte voor maatwerk. Per individuele gedetineerde kunnen extra beperkende maatregelen worden opgelegd, waaronder een verdere beperking in de contacten met buiten.

Daarnaast is een wetsvoorstel om de Penitentiaire beginselenwet op een aantal punten aan te passen ingediend.¹ Hiermee wordt o.a. een bevelsbevoegdheid voor het nog verdere beperken van communicatiemogelijkheden van individuele gedetineerden gerealiseerd. Dit zal ingezet worden bij aanwijzingen van ernstige gevaarstelling voor de openbare orde en veiligheid in relatie tot een gedetineerde. Ook levensbedreigende of ernstig intimiderende activiteiten die vanuit detentie worden ondernomen kunnen aanleiding zijn voor een dergelijk bevel. Hiermee wordt een extra mogelijkheid gecreëerd om gedetineerden die geplaatst zijn in de EBI of op de AIT vergaand te beperken in hun mogelijkheden om te communiceren met de buitenwereld.

Vraag 6

Wat vindt u van de redenering dat nieuwe relevante informatie nodig is om een gedetineerde langdurig in de EBI te detineren in het licht van de omstandigheid dat de EBI juist bedoeld is om voortgezet crimineel handelen en ontsnappingen te voorkomen?

Antwoord 6

Op vaste momenten wordt getoetst of het verblijf van een gedetineerde op de EBI gegrond is. Dit wordt gedaan aan de hand van vier criteria om te bepalen of de gedetineerde vluchtgevaarlijk is of een onaanvaardbaar maatschappelijk risico vormt. De frequentie van deze toetsing is vorige jaar aangepast van zes naar twaalf maanden door een aanpassing van de Regeling selectie, plaatsing en overplaatsing van gedetineerden (RSPOG) in december 2022.² Met deze langere termijn ontstaat er meer tijd voor dossieropbouw vanuit de politie en het Openbaar Ministerie en het monitoren van gedrag van de gedetineerde door de medewerkers van de EBI.

Voor deze jaarlijkse toetsing wordt informatie opgevraagd bij het Openbaar Ministerie en het Gedetineerden Recherche Informatie Punt (GRIP). Gedragingen die geobserveerd worden in de EBI kunnen hier onderdeel van uitmaken. Het gaat daarbij niet alleen om gedragingen die wijzen op voortgezet crimineel handelen, maar om het totale beeld van de gedetineerde. Verder wordt niet alleen direct naar de gedetineerde zelf gekeken, ook vanuit zijn netwerk kan nieuwe, relevante informatie vernomen worden die invloed heeft op het besluit van de selectiefunctionaris.

Daarnaast is in de RSPOG een mogelijkheid tot plaatsing op de d-grond in de EBI gecreëerd. Deze stelt de selectiefunctionaris in staat om te besluiten tot verlenging wanneer een gedetineerde een algemeen gevaar vormt voor de

¹ Kamerstuk 36 372, nr. 2.

² <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stcrt-2022-33928.html>

openbare orde en veiligheid. Deze gemeengevaarlijkheid kan worden ontleend aan de feiten waarvoor een verdenking bestaat of een veroordeling heeft plaatsgevonden, de omstandigheden waaronder deze feiten zijn begaan of aan de persoonlijkheid van de gedetineerde. Hiermee is het mogelijk om het verblijf op de EBI te verlengen op basis van informatie die terug te voeren is tot de veroordeling van de gedetineerde. Voor plaatsingsbesluiten op basis van de d-grond is dus niet steeds nieuwe informatie nodig. Enkel wanneer het strafrestant van de gedetineerde anderhalf jaar of minder bedraagt vervalt deze d-grond.

Ik wil graag benadrukken dat we te maken hebben met een complexe doelgroep. Dat vraagt om continue monitoring van beleid, wet- en regelgeving. Onder meer op basis van signalen uit de uitvoering kijk ik naar oplossingen voor eventuele knelpunten. Zo nodig wordt het beleid aangepast.

Vraag 7

Wat gaat u doen om ervoor te zorgen dat criminele kopstukken vanuit detentie op geen enkele wijze criminele boodschappen naar buiten kunnen sturen indien zij niet in de EBI zijn gedetineerd?

Antwoord 7

Het is de missie van dit kabinet om hard op te treden tegen georganiseerde criminaliteit, ook tijdens detentie en berechting. We zetten, op meerdere fronten, grote stappen in de goede richting. Zo is eind 2021 met alle betrokken ketenpartners de Taskforce «aanpak georganiseerde criminaliteit tijdens detentie en berechting» opgericht. In de aanpak zijn al veel maatregelen getroffen en in gang gezet om te voorkomen dat hoogrisico-gedetineerden tijdens hun detentie door kunnen gaan met criminele activiteiten.

Daarbij passen we wet- en regelgeving aan, bouwen extra beveiligde faciliteiten en werken hard aan de veiligheid en weerbaarheid van onze medewerkers. De bureaus inlichtingen en veiligheid (BIV) in het gevangeniswezen laten zien dat het hebben van een goede informatiepositie hierbij essentieel is. Momenteel wordt de mogelijkheid tot het oprichten van de Detentie Intelligence Unit onderzocht.³ Een dergelijke unit zal bijdragen aan de informatiepositie van de betrokken ketenpartners.

Verder heeft het hierboven genoemde wetsvoorstel, met aanpassing van de Penitentiare beginselenwet, in het bijzonder betrekking op deze hoogrisico-gedetineerden. Met deze wijziging kan ik dankzij een bevelsbevoegdheid besluiten de communicatiemogelijkheden nog verder beperken, zal er visueel toezicht plaatsvinden op de advocatuur en mogen gedetineerden in de EBI en AIT zich laten bijstaan door maximaal twee rechtsbijstandsverleners.

³ Brief van de Minister voor Rechtsbescherming van 26 mei 2023 (*Kamerstuk* 29 911, nr. 418).